

آسیب شناسی ترجمه آیات مجمل در ترجمه های منتخب فارسی

جواد غلامعلی زاده^۱، مهدیه ملاشاهی زارع^۲

۱-عضو هیأت علمی دانشگاه سیستان و بلوچستان

۲-کارشناسی ارشد علوم قرآنی دانشکده علوم قرآنی زابل

چکیده:

دسته ای از آیات قرآن کریم از نظر درک مخاطب آیاتی هستند که معنای آنها محتمل و یا دارای ابهام است و مخاطب برای درک مفهوم آنها نیاز به توضیح و تفصیل دارد، که به این دسته از آیات اصطلاحاً مجمل و به آنچه سبب اجمال در آیات قرآن می شود، اسباب اجمال گویند. بنابراین آیات مجمل به سبب ابهامی که در آنها نهفته است از ترجمه ای چالش برانگیز برخوردارند. آنچه در ترجمه این دسته از آیات اهمیت بسزایی دارد استفاده از روش مناسب در ترجمه آنهاست. وظیفه مترجم متعهد این است که با دقت در تفاسیر و سیاق آیات، آیه مورد نظر را به گونه ای ترجمه کند که خواننده با مطالعه آن، مقصود خداوند را درک کند و دچار تحیر و سرگردانی نشود یعنی با دقت در سیاق آیه احتمال قوی تر را در ترجمه وارد کند نه اینکه احتمالات متعدد یا عین لفظ مجمل را منعکس سازد. در پژوهش حاضر تلاش می شود با بهره گیری از روش ترجمه مناسب به نقد و بررسی ترجمه تعدادی از آیات مجمل در ده ترجمه منتخب فارسی (آیتی، الهی قمشه ای، بهرام پور، دهلوی، شعرانی، فولادوند، مصباح زاده، مشکینی، معزی و مکارم شیرازی) پرداخته شود تا در نهایت ترجمه ای رسا و دور از ابهام ذیل آیات مذکور به دست آید. لازم به ذکر است به علت کثرت اسباب اجمال، در این مجال، پنج مورد از اهم آن ها (اشتراک در لفظ، حذف، اختلاف در مرجع ضمیر، تقدیم و تأخیر و غرابت لفظ)، مورد بررسی قرار می گیرد.

واژگان کلیدی: ترجمه قرآن، مجمل، اسباب اجمال